Redacţiunea şi Administraţiunea: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„Gazeta“ iese in fiecare di.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate: pe anŭ 40 fr., pe şese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

Se prenumeră: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţi.

Anunciurile: O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 3. MERCURĬ, 6 Ianuarie. 1888.

Din causa sfinteloru sĕrbători, Botezulu Domnului şi Sf. Ioanu Botezătorulu, diarulu nu va apare până Vineri sera.

Jubileulŭ de 50 de anĭ
alŭ
„GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Diua a doua

Vinerĭ în 1 Ianuarie 1888, înainte de amedi, Redacţiunea a primitŭ felicitărĭ dela numerose persóne, carĭ au venitŭ anume pentru acésta în biuroulŭ Redacţiunei.

După amedi a fostŭ banchetulŭ în hotelulŭ „Pomu-verde,“ la care au participatŭ cu óspeţii de afară vr'o 80 de persóne.

Sala era decorată cu chipurile lui George Barițŭ în mijlocŭ, alŭ lui Iacobŭ Mureșianu în drépta, alŭ lui Andreiu Mureşianu în stânga păretelui din frunte şi erau înpodobite cu cununĭ de laurĭ şi cu florĭ. Pe unŭ părete lateralŭ erau chipurile lui Traianŭ şi Decebalŭ.

La banchetŭ a luatŭ parte şi Redactorulŭ foiei „Kronstädter Zeitung“ d-lŭ Iosef W. Filsch. Fostulŭ primarŭ alŭ Braşovului tipografulŭ Ioan Gött, care 'şi are partea sa de meritŭ la întemeiarea „Gazetei“, fiindŭ bolnavŭ n'a pututŭ fi de faţă la banchetŭ.

Şirulŭ toastelorŭ l'a deschisŭ zelosulŭ preotŭ alŭ capelei romăne din cetate:

D-nulŭ Bartolomeiu *Baiulescu* pentru Impĕratulŭ şi Regele şi pentru întréga Casă domnitóre.

D-lŭ adv. Ionŭ *Lengeru* toastă cu cuvinte bine simţite, făcêndŭ pe scurtŭ istoriculŭ „Gazetei“, pentru întemeiătorii foiei, dorindŭ apoi actualului conducĕtorŭ alŭ ei, vieţă indelungată şi putere, ca sĕ ducă mai departe greua lucrare ce au început'o antecesorii sĕi, şi sĕ nu-lŭ părăsescă zelulŭ ce l'a arătatŭ până acum pentru binele românismului.

Dl-ŭ Dr. Aurel *Mureşianu* arătă că numai prin muncă unŭ poporŭ póte ajunge la libertate. Dér numai munca cu credinţă în viitorea isbêndă póte duce la ţintă. Ceĭ carĭ au înălţatŭ drapelulŭ „Gazetei“ au avutŭ credinţă tare în viitorulŭ neamului românescŭ. Cu tóte astea, lucrarea lorŭ n'ar fi reuşitŭ, decă n'arŭ fi fostŭ sprijinită de valorosii comercianţi din Braşovŭ. Solidaritatea dintre ei şi dintre purtătorii drapelului „Gazetei“ a fostŭ o garanţiă sigură a succesului. Inchină pentru solidaritatea poporului romănŭ şi pentru întărirea credinţei în isbânda dreptei lui cause.

Preotulŭ d-lŭ Vasilie *Voina* ceti o scrisóre ce a primit-o dela d-lŭ G. Barițŭ, în care acesta arăta câtŭ a fostŭ de persecutatŭ din causa redactării „Gazetei“. Toastă pentru d-lŭ G. Barițŭ, ca Dumnedeu sĕ'i dea vieţă lungă spre binele neamului românescŭ, ér nu numai unŭ anŭ câtŭ mai doresce dênsulŭ spre a'şi termina lucrarea sa cu care e ocupatŭ în interesulŭ Românilorŭ.

D-lŭ Petru *Petrescu* începêndŭ cu vorba vechiă „Est Deus in nobis“, vorbi despre spiritulŭ poporului român şi toastă pentru bunulŭ spiritŭ alŭ acestuia.

Redactorulŭ d-lŭ Iosefŭ W. *Filtsch* vorbi în limba română despre munca diaristicei şi îmbărbătă pe colegulŭ sĕu Dr. A. Mureşianu la luptă pentru egala îndreptăţire a poporului romănŭ.

D-lŭ adm. protop. A. *Berinde* din Seinĭ, comit. Sătmarŭ, cetindŭ poesia „Ce e patria română“, dice că hotarulŭ Sătmarului e hotarŭ naturalŭ alŭ poporului romănŭ şi toastéză pentru susţinerea şi întărirea acestuia până în acelŭ hotarŭ.

D-lŭ adv. Simionŭ *Damianŭ* dice că o naţionalitate se póte susţine în Ungaria, decă causa poporului se află în mânile unorŭ bărbaţĭ oneştĭ şi conscii de datoria lorŭ. O astfelŭ de naţionalitate suntŭ Sasii, unŭ astfelŭ de bărbatŭ e representantulŭ pressei săsescĭ, d-lŭ I. W. Filtsch, căruia închină toastulŭ sĕu.

Redactorulŭ d-lŭ Stefan *Bobancu* toastă pentru acei preoţi, carĭ se laudă, pentru faptele lorŭ, cu rĕsplată românéscă, ér nu cu rĕsplată duşmănéscă.

D-lŭ parochŭ *Comanescu* din Codlea recită o poesiă ocasională.

D-lŭ parochŭ şi protop. onor. A. *Raicu* din Cohalmŭ toastă pentru d-lŭ St. Bobancu, care şi-a unitŭ puterile cu Directorulŭ foiei jubilare la greaua muncă, împreună cu ceilalţĭ colaboratorĭ.

D-lŭ L. *Romanŭ* toastă pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilolŭ şi pentru concordia dintre ele.

D-lŭ Ionŭ *Purcherea* toastă pentru P. S. S. Episcopulŭ Ionŭ Popasu, care ca preotŭ şi protopopŭ alŭ Braşovului a datŭ celŭ dintâiu îndemnŭ pentru progresulŭ culturalŭ alŭ Românilorŭ din Braşovŭ, precum şi pentru vrednicululŭ urmaşŭ alŭ sĕu preotulŭ V. Voina.

Au mai toastatŭ apoi, părintele V. Voina pentru opincă şi cióreculŭ, talpa românismului: adv. Lengeru pentru óspeţii de afară, între carĭ d-lŭ adm. protop. Berinde, ca vrednicŭ Românŭ ce e, n'a pregetatŭ a veni din marginea nordvestică a teritorului locuitŭ de Românĭ, în puterea ernei celei mai frigurose, numai sĕ fiă de faţă la acéstă rară festivitate naţională; apoi pentru d-nii Piposŭ, prof. în Giurgiu, şi Hodoşŭ prof. în Bucurescĭ, carĭ au alergatŭ sĕ asiste la serbarea fraţilorŭ lorŭ de dincóce; preotulŭ Raicu pentru familia Mureşianu şi pentru Românii din Braşovŭ; preotulŭ B. Baiulescu pentru femeile romăne, care au fostŭ representate prin fiica lui Iacobŭ Mureşianu, d-na Sevastia Davidescu; preotulŭ Comanescu pentru bărbaţii carĭ cu legea în mână apĕră interesele poporului, cum suntŭ d-nii Damianŭ şi Lengerŭ; adv. Damianŭ pentru preotulŭ Baiulescu, care a lucratŭ şi lucréză neobositŭ pentru promovarea intereselorŭ industriale la Românĭ; preotulŭ Baiulescu pentru representanţii de faţă ai classei comerciale şi industriale; adv. Lengerŭ pentru bunulŭ succesŭ alŭ muncei „Gazetei“ ce se dovedesce prin mulţimea telegramelorŭ primite: preotulŭ Berinde pentru preotulŭ Voina şi comitetulŭ arangiatorŭ, ér preotulŭ Voina, arătândŭ că meritulŭ succesului festivităţii e alŭ poporului, închină pentru acesta; preotulŭ Comanescu pentru naţiunea română, care e o naţiune nobilă; Dr. A. Mureşianu pentru prosperarea presei române şi pentru unirea diariştilorŭ românĭ: preotulŭ Berinde pentru patriă şi pentru virtute care păstreză independenţa omului; d-lŭ II. Hodoşŭ toastă pentru zelosulŭ şi activulŭ preotŭ V. Voina.

Intre toaste s'au cetitŭ numerósele telegrame de felicitare ce au sositŭ din tóte părţile românismului, precum şi din oraşele mari ale Europei, unde se află suflare românéscă.

Astfelŭ s'a sfêrşitŭ serbarea jubileului de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“, care vecinicŭ va rĕmâne neuitată în inimile celorŭ ce au luatŭ parte la ea şi va ocupa o frumósă pagină în istoria progresului nostru culturalŭ naţionalŭ.

S. B.

Şimleulŭ-Silvaniei, 31 Decemvre 1887.

Cu sufletulŭ sĕrbătorimŭ cu voi în lupta pentru cultura şi emanciparea naţiunei nóstre. Vĕ aderămŭ şi Vĕ poftimŭ vieţă îndelungată

Barboloviciu vicar, prota **Popŭ, Cosma** protopopu. **Mărcuşŭ. Orosŭ** advocaţĭ, **Lazar** comptabilŭ. **Cosma** directoru, **Aciu** şi mai mulţĭ **Selăgeni**.

Orăştia, 31 Decemvre 1887.

Românii din Câmpulŭ-pânei aderămŭ din totŭ sufletulŭ nostru la principiile, pentru carĭ cu bărbăţia aţĭ luptatŭ o jumĕtate de seculŭ, şi cu bucuriă ne asociămŭ la festivitatea jubilară a celui mai vechiu şi resolutŭ diarŭ românescŭ.

Felicitămŭ pe decanulŭ diaristicei române şi pe întemeietorulŭ „Gazetei“ Georgiu Barițŭ, precum şi pe credinciosulŭ sĕu urmaşŭ Dr. Aurel Mureşianu, dorindu-le a vedea realisate principiile scrise pe flamura nóstră comună şi asigurându-i şi pe viitorŭ de sprijinulŭ nostru, ér memoria multŭ regretatului fostŭ redactorŭ Iacobŭ Mureşianu fiă eternă în inimile nóstre.

Din conferinţa Românilorŭ ţinută în Oreştiă la 31 Decemvre 1887. **Samuilŭ Popŭ. Dr. Mihu.**

Oradea-mare, 31 Decemvre 1887.

Salutămŭ vechiulŭ drapelŭ alŭ deşteptărei şi culturei nóstre la serbarea marelui evenimentŭ literarŭ, la jubileulŭ de cincideci de anĭ ai activităţii sale.

Teodorŭ Kövary, Ieroteiu Beleşŭ, Ionŭ Cuc, Paul Vela, Artemiu Sarkadi, George Papp, Iosif Roman, Nicolae Zigre, Nicolae Mărcuş, Ionŭ Ciceronescu, Teodor Lazar, Iosif Erdely, Dr. Demetriu Kiss, Dr. Florian Duma, Iuliu Papfalvai, Samuil Ciceronescu, Petru Ionaş, Felician Bran, Demetriu Mureşan, Ionŭ Buna, Michail Ditz, George Costin, Gavril Pal, Iosif Vulcan.

Beiuşu, 31 Decemvre 1887.

Inteliginţa română Beiuşană ureză „Gezetei“ perseveranţă şi succese strălucite în lupta legală pentru frăţietate, egalitate şi libertate, baza patriotismului adevĕratŭ.

Roşu, Popŭ.

Oradea Mare, 31 Decemvre 1887

Cu mândriă naţională şi cu entusiasmŭ salutămŭ stindardulŭ renascerei nóstre naţionale şi bravulŭ personalŭ redacţionalŭ, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ.

Tinerimea academică română oradană.

Sibiiu, 1 Ianuarie 1888.

Felicitările mele colegiale.

Dr. R. Roşca,
Redactorulu „Telegrafului Românu“.

Bistra, 2 Ianuarie 1888.

Doreseŭ „Gazetei,“ alŭ cărei jubileu de 50 de anĭ se serbéză, vieţă lungă şi demnilorŭ ei muncitorĭ tăriă şi abnegaţiune, spre a o pute conduce şi pe viitorŭ cu acelaşĭ tactŭ şi cu aceeaşĭ firmitate ca şi până acum.

Romul Marcu.

Blaşiu, 31 Decemvre 1887.

Primiţĭ espresiunile de recunoscinţă şi bucuriă. Trăiască „Gazeta Transilvaniei!“.

Societatea studenţilorŭ din Blaşiu.

Sulina, 31 Decemvre 1887.

Regretŭ că nu potŭ fi între voi în acéstă di măréţă pentru neamulŭ nostru. Iau parte viă la jubileulŭ de 50 de anĭ alŭ mamei „Gazeta Transilvaniei,“ care a luptatŭ cu atâta ardóre pentru redeşteptarea nóstră. Urezŭ vieţă îndelungată.

Pe tine, scumpe amice, te felicitŭ şi îţĭ urezŭ sănĕtate ca sĕ poţĭ continua lupta ce o conducĭ cu atâta inteligenţă şi abnegaţiune. Dé Dumnedeu sĕ ajungĭ sĕ poţĭ serba centenarulŭ „Gazetei.“

Santu.

Romanŭ, 31 Decemvre 1887.

Associându-ne din inimă la serbarea jubileului „Gazetei Transilvaniei,“ primiţĭ căldurósele mele felicitărĭ, dorindŭ ca acestŭ bĕtrânŭ organŭ şi puternicŭ sprijinitorŭ alŭ intereselorŭ Românilorŭ sĕ prospereze şi în viitorŭ avêndŭ vieţă îndelungată.

Redactorulŭ gazetei „Romanulŭ“
Arghiropolŭ.

Bucurescĭ, 31 Decemvre 1887.

Revista „Lumina pentru toţĭ“ vĕ ureză ca stindardulŭ purtatŭ o jumătate de seculŭ sĕ fâlfâe şi în viitorŭ cu demnitate pentru apĕrarea sfintei cause românescĭ.

Directorŭ, **Eniu Bălteanu.**
Redactorŭ, **Ioanŭ Rusu.**

Romanŭ, 31 Decemvre 1887.

Cu ocasia acestei dile primesce espresiunea sentimentelorŭ căldurose ce ţi le nutrescŭ fraţii tĕi de lângă Siretŭ.

Elena şi Moise.

Parisŭ, 31 Decemvre 1887.

Felicitămŭ jubileulŭ „Gazetei Transilvaniei“ şi 'i urămŭ isbêndă în lupta pentru recâştigarea drepturilorŭ indispensabile ale fraţilorŭ noştri subjugaţĭ,

Doroşiu, Cătănescu, Cornea, Dobrescu, Florescu, Gassi, Ianovicĭ, Ionescu, Movileanŭ, Ocăşianŭ, Gr. Pereţŭ, Porumbaru.

Bucurescĭ, 31 Decemvre 1887.

Salutămŭ din tótă inima neobosita „Gazetă“ cu ocasiunea jubileului ei de 5ŏ de anĭ.

Inainte!

Sĕcăşanŭ, tribunu **Ciurileanu, Serbănescu, Miron, Vaidaenţianu, Gavrilescu, Berarŭ, Brăneanu, Popovicĭ, Toncovicĭ, Dancov, Maiorŭ, Popea, Ciurceanu, Lăzurenu, Marţianu.**

Bucurescĭ, 31 Decemvre 1887.

Ca elevŭ alŭ lui Iacov şi Andreiu Mureşianu şi alŭ lui George

Barițu, și ca lucrătorŭ-tipografŭ alŭ celui mai vechiu dĭarŭ românŭ „Gazeta Transilvaniei," unescŭ la serbarea, care vĕ adună, urările mele de prosperitate.

Ionŭ Weiss, tipografŭ-editorŭ.

Viena, 31 Decemvre 1887.

Vivatŭ „Gazeta Transilvaniei"!

Elena Popovici.

Cernăuțĭ, 31 Decemvre 1887.

La a 50-ea aniversare urezŭ „Gazetei" prosperitate și lungă durată.

Vasilie Lăzăreanu, st. gmn.

„Ilusiunĭ maghiare".

Sub acestŭ titlu publică „National Zeitung" din Berlinŭ unŭ articulŭ în care dice:

„Alianța austro-germană n'a întêmpinatŭ până acuma, nicĭ în crisa din urmă, vre-o turburare. Numai o parte a politicilorŭ ungurĭ suntŭ nemulțămițĭ cu atitudinea conciliantă a luĭ Bismark față cu Rusia. Bismark și-a perdutŭ simpatiile russofobilorŭ maghiarĭ, carĭ se temŭ, că nu vorŭ primi sprijinulŭ Germaniei, decă arŭ voi sĕ se folosescă de încurcăturile bulgare spre a înlocui influința rusescă în Bulgaria cu cea ungurescă. Ei speră, că în casulŭ acesta n'ar mai fi de lipsă a estinde teritoriulŭ coronei s-luĭ Stefanŭ până la Salonicŭ și a înmulți regatulŭ cu câteva milione de Slavĭ nemulțămițĭ. În loculŭ de acestă speră politicii din Budapesta ca protectorĭ ai libertății poporelorŭ balcanice, de a esploata economicŭ și politicesce România, Serbia, Bulgaria și Turcia europenă. Pentru realisarea acestorŭ marĭ planurĭ ar ave sĕ servescă alianța austro-germană.

Mulțĭ Ungurĭ pretindŭ dela Germania ca se nu mai facă deosebire între interesele austro-germane și specifice austriace în peninsula balcanică și sĕ se pună în contradicere durabilă cu Rusia. Pentru Germania însĕ nu se plătesce de a purta resboiu din causa cestiunei că óre Bulgaria se va conduce dela Budapesta seu Moscva, nu se plătesce ca pentru acesta se pórte rĕsboiu cu Rusia și cu Franța.

Germania este pentru pace, deórece unŭ rĕsboiu și în casulŭ învingerei ar schimba starea ei spre mai rĕu. Asemenea ar suferi interesele germane decă Franța ar fi învinsă și nu ar mai face parte din sfatulŭ marilorŭ puterĭ. Germania are lipsă de esistența puterei francese, mai alesŭ pe mare, ca contrapondŭ față cu Anglia, a cărei guvernŭ viitorŭ va fi póte erășĭ contra Germaniei și care și adĭ se uită cu ochĭ rĕi la acvisițiunile Germaniei în Africa.

....Decă ar pute folosi posițiunei de putere mare a Austriei, Germania nu s'ar sfii nicĭ de unŭ rĕsboiu cu Rusia. Der monarchia dunărenă ar dobêndi din egemonia esclusivă asupra peninsulei balcanice totŭ atâta folosŭ ca și periculŭ. Decă Maghiarii arŭ lua protectoratulŭ peste Slavii de sudu, integritatea Turciei nu s'ar mai pute susține. Maghiarii arŭ trebui sĕ elibereze pe Bulgarii ce se află încă sub stăpânirea turcescă, arŭ trebui sĕ încorporeze Bulgariei teritoriulŭ din spatele Constantinopolului și a Salonicului seu sĕ-lŭ administreze singurĭ. In casulŭ ântĕiu formândŭ o mare putere sudslavică șĭ-ar pune înșișĭ frânghia de gâtŭ; în casulŭ din urmă arŭ împinge Bulgaria în brațele Rusiei, ca și pe Serbia din causă că i se refusă Macedonia și Bosnia.

Vorbindŭ de stările din Serbia încheiă „National Ztg." așa:

„Politicii ungurĭ arŭ face mai bine sĕ deosebescă bine cerculŭ lorŭ de interese față de acela alŭ Rusiei, decâtŭ sĕ ațițe pe guvernulŭ lorŭ, a cărui moderațiune totŭ nu-o potŭ sdruncina, ca sĕ se mestece în sfera de putere a rivalului! Pentru o politică de agresiune particularistŭ-maghiară nu este alcătuită alianța austro-germană.

SCIRILE DILEI.

La tribunalulŭ regescŭ din *Clușŭ* au fostŭ insinuate în decursulŭ anului 1887 nu mai puținŭ ca 1214 casurĭ criminale, dintre carĭ 650, adecă mai bine de jumĕtate se vinŭ pe orașulŭ Clușŭ capitala „Kulturegylet"-ului ardeleanŭ, ér pe provincia 568. Va se dică unŭ teritoriu românescŭ cu 167.884 locuitorĭ n'a datŭ în decursulŭ unui anŭ nicĭ pe jumĕtate atâtea casurĭ criminale, câtŭ unŭ orașŭ ungurescŭ kulturegyletescŭ ca Clușulŭ, cu vre-o 26,000 locuitorĭ. Aci se înțelegŭ numai casurile ținĕtóre de sfera de activitate a tribunalului. Câtŭ pentru delicte și alte abaterĭ ținĕtóre de judecătoria cercuală, acestea trecŭ la mai multe mii.

* *
*

Ni se scrie dela *Blașiu*: „Sâmbătă în 14 Ianuariu n. la 1 oră p. m. miculŭ nostru opidŭ era în mișcare. Clopotele dela tóte bisericele vesteau cu bucuriă reîntórcerea în mijloculŭ nostru a bunului nostru părinte, „Escel. Sa d-lŭ Metropolitŭ *Dr. Vancea*, care după o absență de câteva sĕptĕmânĭ, se reîntórse atuncĭ dela Roma, însoțitŭ de d-lŭ Dr. Alexandru Grama. Fericita reîntórcere a Escelenției Sale umplŭ de adevĕrată bucuriă inimile credincioșilorŭ sĕi."

* *
*

Suntemŭ rugațĭ a lua și noi notiță despre o rectificare, ce o face d-lŭ *Vasiliu Rebreanu*, învĕțătorŭ în Lăpușulŭ ungurescŭ, în colónele „Gazetei Poporului" dela 6 Ianuarie v. c. D-sa scrisese cu altă ocasiune în acea fóiă, că d-lŭ preotŭ, respective protopopŭ românŭ din Betlénŭ *Gregoriu Pușcariu*, împreună cu învĕțătorulŭ românŭ de acolo, s'ar fi făcutŭ membri la casina ungurescă. Mai târdiu însĕ d-lŭ Rebreanu a aflatŭ, că acéstă veste, dată de d-sa publicității, este neadevĕrată și că i-a spus'o unŭ rĕu-voitorŭ alŭ națiunei nóstre. Din contră. Românii din Betleanŭ, împreună cu femeile lorŭ, nisuescŭ a-șĭ îmbogăți limba și portulŭ lorŭ naționalŭ, ér nu a-le ascunde sub obrocŭ.

* *
*

Deputațĭ congresualĭ în archidiecesa Sibiiului s'au mai alesŭ: Ioanŭ Papiu, protopresbiterŭ, în cerculŭ III alŭ Devei; Avramŭ Pĕcurariu, protopresbiterŭ, în cerculŭ IV alŭ Iliei; Ioanŭ Gall, protopresbiterŭ în cerculŭ V alŭ Abrudului, Ioanŭ Petricŭ, protopresbiterŭ, în cerculŭ IX alŭ Brașovului și Simeonŭ Monda, protopresbiterŭ, în cerculŭ VII alŭ Deșului. Nicolae Popea, archimandritu și vicarŭ archiepiscopescŭ, în cerculŭ 1 alŭ Sibiiului; Dr. Ilarionŭ Pușcariu, archim. și asesorŭ consist., în cerculŭ X alŭ Făgărașului; Zachariă Boiu asesorŭ consistorialŭ în cerculŭ VIII alŭ Mediașului; Nicolau Ivanŭ, spiritualŭ la institutulŭ corecționalŭ din Aiudŭ, în cerculŭ II alŭ Albei-Iulie; Petru Roșca, jun. protopresbiterŭ alŭ tractului Turdei în cerculŭ VI alŭ Clușiului. Aceștia ca deputațĭ congresualĭ clericalĭ, ér ca deputațĭ congresualĭ mirenĭ s'au alesŭ: Dr. Ioanŭ Mihu, advocatŭ, în cerculŭ V alŭ Devei; Dr. Danilŭ P. Barcianu, prof. sem. în cerculŭ III alŭ Sebeșului: Ambrosiu Bersanŭ, primarŭ, în cerculŭ VI alŭ Hațegului: Petru Truța, advocatŭ, în cerculŭ IX alŭ Zarandului; Gerasimŭ Candrea, advocatŭ, în cerculŭ X alŭ Câmpenilorŭ; Dr. Remus Roșca, redactorulŭ „Tel. Românŭ", în cerculŭ XVIII alŭ Solnocului; Stefanŭ Iosifŭ, directorŭ gimnasialŭ, în cerculŭ XVI alŭ Sighișorei; Octavianŭ Sorescu, advocatŭ, în cerculŭ XVII alŭ Treiscaunelorŭ; Ioanŭ Lengher, advocatŭ, în cerculŭ XVIII alŭ Brașovului: Pompiliu Piposŭ, publicistŭ, în cerculŭ VIII alŭ Goagiului; Ioanŭ cav. de Pușcariu, jude la curia regescă din Budapesta, în cerculŭ XIX alŭ Branului; Elia Macelariu, consilierŭ gubernialŭ în pens. în cerculŭ II alu Seliștei; Rubinŭ Patița, advocatŭ, în cerculŭ IV alŭ Albei-Iulie; Mateiu Voileanu, ases. cons., în cerculŭ XV alŭ Ternavei; Parteniu Cosma, directorŭ alŭ institutului de creditŭ și economii „Albina", în cerculŭ XI alŭ Turdei; Petru Nemeșŭ, notarŭ publicŭ, în cerculŭ XII alŭ Clușiului; Ilariu Duvlea advocatŭ, în cerculŭ XX al Făgărașului; Dr. Absolonŭ Todea, advocat, în cerculŭ XIV alŭ Bistriței.

In districtulŭ Consistorului oradanŭ s'au alesŭ deputațĭ congresualĭ din clerŭ: Archimandritulŭ vicariu eppescŭ și preș. cons. Ierotei Beleșiu, în cerculŭ „Oradea-mare—Pesteșiu". Protopresbiterulŭ Beliului Petru Suciu, în cerculŭ „Tincabeliu". Secretariulŭ consistorialŭ din Aradŭ Ignațiu Papp în cerculŭ „Beiușiu-Vascou", ér dintre mirenĭ: In cerculŭ „Oradii-marĭ" Nicolau Zigre, advocatŭ și secret. consist. în Oradea mare; în cerculŭ „Peșteșului" Ioanŭ Papp, notarŭ cottens în Oradea-mare; în cerculŭ „Tincei": Dionisiu Poienariu, fiscŭ procuroru regescŭ în Debreținŭ: în cerculŭ Beliului: Georgiu Dringou, advocatŭ în Tinca; în cerculŭ Beiușului: Paulŭ Papp, advocatŭ în Beiușŭ; în cerculŭ Vascoului: Paulŭ Fasie, jude reg. în Vascou.

Literatură.

Poșta română este numele noului organŭ politicŭ, socialŭ, financiarŭ, literarŭ etc., ce apare în Brașovŭ dela 1 Ianuarie v. sub ediția și redactura d-lui *Theochar Alexi*. Apare de 2 orĭ pe sĕptĕmână: Dumineca și Joia. Costă 3 fl. 60 cr. pe anŭ, 90 cr pe trei lunĭ. Numĕrulŭ primŭ conține: Către cetitorĭ: 1888; Revista politică: Scirĭ diverse; Diaristică; Scirĭ economice: Cursulŭ la bursa din Viena, Brașovŭ și Bucurescĭ. In partea literară conține: Dorulŭ meu (poesiă), de Valentinŭ Dionisiu: Trofeulŭ (poesiă), de Iuliu I. Roșca; Fata dela Cozia (dramă de Iuliu I. Roșca), studiu criticŭ de N. Ch. Quintescu; O epistolă de acum 10 anĭ, de I. C. Negruzzi; Visulŭ unei regine (schiță istorică), Domnulŭ de Ghiavanazi Măria-sa (novelă din poporŭ).

Din comitatulŭ Turda-Arieșŭ.

In comitatulŭ *Turda-Arieșŭ* s'au estradatŭ în decursulŭ lunei lui Decemvre a anului trecutŭ trei pașapórte pentru trecere în România; au incursŭ în darea directă 96.626 fl. 45½ cr., rĕmânêndŭ restanță cu finea anului trecutŭ 187.185 fl. 40½ cr.: în darea militară au incursŭ 7242 fl. 26 cr., restanța: 23,713 fl. 61 cr. In legătură cu acésta trebue sĕ ne aducemŭ aminte, că în una din adunările trecute ale comitetului comitatensŭ din acestŭ comitatŭ s'a adusŭ hotărîrea, ca sĕ se pășescă cu totŭ dinadinsulŭ la ajutorulŭ esecutorilorŭ. Precum se vede însĕ, nicĭ esecutorii nu vorŭ mai fi avutŭ ce sĕ ia dela bieții contribuabilĭ, dela carĭ afară de contribuția s'au scosŭ numai în decursulŭ lunei lui Decemvre 19,652 fl. 48½ cr. în darea de consumŭ, 45,205 fl. 71½ cr. în competința de timbru și alte competințe de asemenea soiu. Câtŭ pentru celelalte repartițiunĭ nu mai dicemŭ nimicŭ, ajunge că suntŭ nenumĕrate.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(2)

IMPĔRATULŬ TRAIANU

după

Monumente archeologice.

Lecțiune introductivă la cursulŭ de archeologiă la Universitatea din Bucurescĭ, 1887.

(Urmare.)

Mai este óre trebuință de a numi monumentulŭ despre care e vorba, când toțĭ v'ațĭ și reportatŭ gândulŭ către *Columna dacică* din Roma, clădită de divulŭ Traianŭ? Acea columnă singură ne spune astădĭ, fără cuvinte, istoria cuceririi Daciei de către Romanĭ, istoria pe care au povestit'o mulțĭ scriitorĭ elinĭ și latinĭ, în opere, din nenorocire, tóte perdute de noi.

Acéstă nenorocire nu se referă însĕ în modŭ particularŭ numai la rĕsbóiele lui Traianŭ cu Dacii. Totŭ ce s'a scrisŭ în antichitate despre acestŭ împĕratŭ a pieritŭ în cataclismulŭ literaturilorŭ antice. Abia, pe icĭ, pe colea, aflămŭ câteva fragmente în carĭ se menționéză în puține și scurte frase despre cele mai marĭ ale lui fapte.

Dér, ca o compensațiune providențială, însemnate rĕmășițe ale monumentelorŭ, pretutindenĭ înălțate de dênsulŭ — nenumĕrate monete, bătute sub domnia lui, — inscripțiunĭ lapidare rĕspândite de dênsulŭ și de contimporanii sĕi peste totŭ întinsulŭ lui imperiu, ba chiar și obiecte prețióse seu vulgare, de luxŭ seu de usŭ, rĕmase din timpulŭ lui, pe locurile unde a trecutŭ elŭ și legiunile sale, tóte aceste elemente archeologice au venitŭ sĕ complinéscă lipsurile istoriei scrise.

Archeologia, sciința ajutătóre a istoriei, s'a arĕtatŭ către Traianŭ, neobositulŭ clăditorŭ de trainice monumente, mai recunoscĕtóre decâtŭ *Fastele* istorice, în care totușĭ 'i se cădea lui sĕ ocupe unŭ locŭ mai cu vĕdă decâtŭ orĭcare altulŭ dintre împĕrații Romei.

Pe dênsulŭ, carele deschide acea eră, aprópe seculară, ce s'a numitŭ *vêrsta de aurŭ* a omenirii, pe dênsulŭ dela care rĕmăsese datina a se face fiecărui împĕratŭ, când se urca pe tronŭ, urarea ca sĕ fie „mai fericitŭ decâtŭ Augustŭ și mai bunŭ decâtŭ Traianŭ", pe dênsulŭ l'a nedreptățitŭ istoria și mai că ea l'ar fi lăsatŭ în prada uitării. Nu dóră că s'ar adeveri prin acestŭ faptŭ întâmplătorŭ dicĕtórea ce pretinde că *fericite suntŭ acele popóre care n'au istoriă?*

Câtŭ despre noi, ne bucurămŭ fórte că archeologia ne-a ajutatŭ a scăpa de o așa tristă fericire glorioasulŭ nume alŭ lui Traianŭ. Și într'adevĕrŭ, decă, în privința lui, istoria tace, seu abia îngână, în prescurtare, câteva din faptele sale, amŭ pute dice că, de fiecare din acele fapte, precum și pentru altele multe trecute cu vederea de abreviatorii istoriei lui Traianŭ, numerόse monumente plastice ale antichității vinŭ a împlini seceta de documente scrise.

Prin clădirĭ architectonice, precum arcurĭ de triumfŭ și columne, apeducte, căĭ și podurĭ, ruine de temple și de diferite edificiĭ; prin tabele de bronzŭ și lespedĭ epigrafice; prin statue, busturĭ și camee: prin splendide și nenumĕrate monumente, seu specime de numismatică, ba chiar și prin fragmente de cărămizĭ și de olăriă, prin mosaice, prin arme, prin vase, prin giuvaerurĭ și prin unelte de totŭ felulŭ, descoperirile archeologice au completatŭ și completéză încă adesea noțiunile istorice, ce ne suntŭ abia schițate, seu ne lipsescŭ cu totulŭ, asupra faptelorŭ și asupra vieței sociale și artistice din timpulŭ lui Traianŭ.

Étă chiar a doua causă, domnilorŭ, care m'a condusŭ la ideea de a espune și de a resuma, în acéstă seriă de prelegerĭ, cunoscințele anticare referitóre la persóna și la epoca lui Traianŭ.

Credŭ că cu greu așŭ fi pututŭ afla o materiă, care sĕ dovedéscă mai bine folósele capitale ale archeologiei și sĕ atingă, totdeodată, mai cu tăria cόrdele simțitóre ale inteliginței și ale inimilorŭ românescĭ.

De voiu sci sĕ lămurescŭ cu precisiune totŭ contingentulŭ precumpănitorŭ ce archiologia ne aduce în istoria gloriosului fundatorŭ alŭ coloniei latine de la Dunăre; de voiu reuși a aduna totŭ ceea ce originile nóstre naționale au câștigatŭ numai din sciința archiologiei, apoi sunt încredințatŭ că voiu isbuti totdeodată a vĕ face sĕ iubițĭ acéstă sciință și sĕ căutațĭ înși-vĕ a vĕ instrui într'ênsa, mai multŭ decâtŭ cu noțiunile ce v'așĭ pute da în într'unŭ cursŭ mărginitŭ din tóte privințele.

Dér, încă dela începutŭ cată sĕ vĕ împărtășescŭ și d-vóstrĕ, domnilorŭ, o convicțiune dela care nicĭ odată nu m'am abătutŭ: este aceea, că din prelegerile unui cursŭ, orcâtŭ de sistematicŭ și de amĕnunțitŭ ar fi elŭ, auditorii nu învĕță

Inspectorulŭ de scóle Simo Bela, după esperienţele căştigate în decursulŭ unui semestru, raporteză, că şcólele de statu suntŭ cele mai bine cercetate: dintre scólele confesionale cele mai bine cercetate suntŭ cele ev. reformate, cercetate cam de 70% mai rĕu suntŭ cercetate cele gr. or., unde abia mergŭ la scólă 35%. Totŭ cam aşa spune inspectorulŭ că s'ar afla şi scólele gr. cat., ér causa o atribue miseriei celei marĭ.

Copii obligaţĭ la scólă în acestŭ comitatŭ suntŭ 18,466; scolĭ suntŭ 211, dintre carĭ cu caracteru de statŭ 41, civile 2, comunale se află: 9 elementare, 1 industrială şi 1 asilŭ de copii. Confesionale suntŭ 157. Invĕţătorĭ suntŭ 232, dintre carĭ 202 ordinarĭ, 30 ajutătorĭ: 185 cualificaţĭ, 47 necualificaţĭ. Provedere corĕspundĕtóre legilorŭ se află la 81 scolĭ, nu se află la 130. Industria de casă se propune în 6 scolĭ. Tóte obiectele prescrise de lege se propunŭ în 81 şcolĭ, nu se propunŭ tóte în 130.

Trebue sĕ amintimŭ aci, că tóte rapórtele inspectorilorŭ unguresci de scóle suntŭ pline de veninŭ contra scólelorŭ românescĭ. Cumcă scólele unguresci în ţinuturĭ românescĭ suntŭ góle de copii românĭ, nicĭ vorbă nu mai póte fi; şi décă totuşĭ se găsesce câte unulŭ e orĭ copilŭ de funcţionarŭ, orĭ e dusŭ cu forţa, orĭ momitŭ prin diferite uneltirĭ unguresci. Că miseria e mare şi câte unŭ bietŭ Românŭ abia îşĭ póte susţine copilulŭ la scólă, acesta avemŭ sĕ o mulţămimŭ esecutorilorŭ şi vitregei stăpânirĭ unguresci.

Serată literară şi musicală. Teatru.

Societatea de lectură a studenţilorŭ dela şcólele române gr. or. din Braşovŭ va da *o şedinţă publică* în 6 Ianuariu 1888 în presera S-tului Ionŭ Botezătorulŭ în onórea Ilustrităţii Sale Domnului *Ionŭ Popasu*, episcopŭ alŭ Caransebeşului, în sala gimnasiului, cu următórea programă:

1. *Deschiderea* prin preşedintele societăţii *N. Pilţia*, profesorŭ. 2. *O privire asupra pedepsei cu morte* în diferite timpurĭ şi la diferite popórĕ, disertaţiune de oct. *Corn. Scurtu*. 3. *„De-aşĭ fi iubito"*, cântecŭ esecutatŭ de corulu studenţilorŭ. 4. *Influinţa Cruciatelorŭ asupra comerciului şi a industriei*, disertaţiune de *I. Jaliu*, cl. III com. 5. *„Fantasii pastorale"*, de *J. B. Singelice*, esecutate pe violină de *C. Popp*, cl. III com., şi acomp. pe pianŭ de secst. *A. Archimandrescu*. 6. *„Michnea şi baba"*, poesiă de *D. Bolintineanu*, declamată de oct. *Cornelŭ Perşinarŭ*. 7. *Lupta de pe Câmpulŭ-pânii*, disertaţiune de oct. *N. Saftu*. 8. *„Stosachi"*, monologŭ comicŭ de *I. Ianovŭ*, rostitŭ de *Ilie Savu*, cl. III com. 9. *„A sĕrii oră bate"*, esecutată de corulŭ studenţilorŭ.

Începutulŭ la 8 óre séra precisŭ.

Oferte marinimóse suntŭ primite cu mulţămită.

—x—

In 20 Ianuarie n. 1888 se va da o *representaţiune teatrală* în pensionatulu *„Vautier"* din locŭ. Programulŭ: „Verişora din reşedinţă", comediă în 2 acte de Maria Grünke. Persónele: „Vilhelm" — M. David, „Hedwig"—K. Costiescu, „Maria"—M. Teodorescu, „Lieschen"—B. Tichy, „Lenchen"—M. Tichy. „Copiii unui proprietarŭ": „Eulalia" verişora — M. Boamben, „Mina" fată 'n casă—A. Loihitya. — Urmeză: „Le moulin des oiseaux", operă comică în 1 actŭ, musica de Bordese. Persónele: „La Comtesse d'Hermontal"—K. Costiescu, „Catherine Durand"—M. Benel, „Rose"—M. David, „Rosette"—M. Teodorescu, „Petit Piere" —J. Schuster, „Janette"— M. Boamben. Fete tinere. Inceputulŭ la 7½ óre.

Mulţămită publică.

Subscrisulu comitetu parochialŭ rom. gr. or. din comuna Ghimbavŭ esprimă stimatei Dómne Zoe D. Ionciovicĭ şi eredilorŭ din Braşovŭ profundă mulţămire pentru generositatea documentată prin aceea, că a donatŭ bisericei rom. din comuna susŭ numită suma de 50 fl. spre a eternisa memoria defunctului Domnŭ Dumitru Ionciovicĭ. Dee D-ḑeu ca acéstă faptă nobilă sĕ o imiteze câtŭ de mulţĭ creştinĭ ai bisericei nóstre.

Ghimbavŭ, 5/1 1888.

Comitetulŭ paroch. rom. gr. or. prin

Dumitru Popŭ preşed. com. p. — **Iosifŭ Maximilianŭ** notar. com. p.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.")

Pesta, 17 Ianuarie. Conferinţa deputaţilorŭ sasĭ, carĭ nu aparţin partidei guvernamentale, a hotărîtŭ sĕ respingă şi în generalŭ bugetulŭ.

Societatea pentru întemeiarea unei fabrice ungare de arme s'a constituitŭ. Capitalulŭ acţiilorŭ e de trei milióne. După inprotocolare se va încheia cu guvernulŭ unŭ contractŭ pentru furnisarea a 180,000 puscĭ.

Sgomotulŭ despre reformarea instituţiunei voluntarilorŭ e neîntemeiată. Guvernele încă n'au tractatŭ de locŭ asupra revisuirei legii militare.

Parisŭ, 17 Ianuarie. Camera, după interpelarea în causa atitudinei aţîţătóre a consiliului comunalŭ alŭ Parisului în timpulŭ crisei presidenţiale, a votatŭ încredere cu 265 contra 178 voturĭ.

Berlinŭ, 17 Ianuarie. Presidiulŭ s'a realesŭ. Bugetulŭ arată, cu tótă sporirea cheltuelilorŭ încă cu 81 milióne, unŭ escedentŭ de 29 milióne.

Noulŭ Almanachŭ

alŭ Societăţii „România-Jună din Viena.

Acum cincĭ anĭ societatea academică „România-Jună" a edatŭ prin concursulŭ celoru mai distinse puterĭ literare ale Românilorŭ unŭ almanachŭ, care a fostŭ întimpinatŭ din partea onoratului publicŭ românŭ cu cea mai viuă căldură

Almanachulŭ acesta a realisatŭ o veche dorinţă a societăţii nóstre, care în momentulŭ când s'a împlinitŭ, ne-a umplutŭ de o veselă mulţămire şi nĭ-a deschisŭ totodată calea spre a continua lucrarea începută.

Er lucrarea s'a continuatŭ. Şi adĭ suntemŭ prea fericiţĭ de-a pute anunţa onoratului publicŭ românŭ, că societatea academică „România-Jună" va eda ăstŭ anŭ unŭ nou „almanachŭ," distinsŭ cu Augustulŭ Nume *Carmen Sylva* şi inavuţitŭ de ilustrii scriitorĭ ai almanachului trecutŭ şi de alţĭ bărbaţĭ eminenţĭ, membri ai societăţii.

Almanachulŭ va cuprinde următórele scrierĭ noue:

Carmen Sylva, Scăpată de suferinţă. (Novelă).

Alecsandri V., Ovidiu. (Actulŭ celŭ nou.)

Eminescu M. De ce nu-mĭ vii? — Kamadeva. (Poesii).

Maiorescu T. Din esperienţă.

Macsonyi A. Consciinţa naţională.

Naum A. Donna Serafina. (Poesie.)

Negruzzi I. Epistolă către Naum. (Poesie.)

Neniţescu I. Cântecelŭ dorobanţului — Cântecelŭ tunariului. (Poesii.)

Olănescu D. C. Fântâna Blandusiei. — Pastelŭ iaponez. (Poesii.)

Poni M. Visurile. (Poesie.)

Popescu I. Educaţiunea naţională.

Sbiera I. Solidaritatea intereselorŭ.

Slavicĭ I. Bobocelŭ. (Novelă.)

Teclu N. Despre elementele chimice.

Velovan St. Intelectualitatea ca notă esenţială a plăcerii estetice şi morale.

Vulcan I. Sĕraculŭ. (Poesie.)

Xenopol A. D. Caracterulŭ lui Ştefanŭ celŭ Mare.

Zamfirescu D. Liniştea. (Poesie). Frica (Novelă.)

Nu vomŭ stărui sĕ accentuămŭ importanţa acestui opŭ; onoratulŭ publicŭ românŭ, care a sciutŭ sĕ apreţieze atâtŭ de justŭ primulŭ nostru almanachŭ, va apreţui totŭ aşa şi pe celŭ nou.

Apelămŭ decĭ la sprijinulŭ onoratului publicŭ românŭ, căcĭ dela întimpinarea ce o vomŭ afla depinde prosperarea „României-June".

Almanachulŭ va apĕre pe la mijloculŭ lunei lui Februariu st. n., 16—17 cóle de tipariu, 8⁰ mare. Preţulŭ 2 fl., pentru România 5 lei.*)

Ne luămŭ voiă Stimate Domnule a Vĕ ruga, sĕ ne oferiţĭ şi D-Vóstră deosebitulŭ ajutoriu, şi a deschide prin lista de abonamentŭ Nr. 20 o colectă în cerculŭ cunoscuţilorŭ D-Vóstrĕ, ér celŭ multŭ până la 5 Februariu st. n. sĕ ne înapoiaţĭ acéstă listă orĭ-ce resultatŭ ar avea, la adresa: Nicolae Hacman, Viena, („România-Jună") VIII., Schlösselgasse 28.

Viena, în Ianuariu 1888.

Comisiunea pentru „Almanachŭ".

Aurelianŭ C. Grigorovici, preşedinte. — **Virgilu Oniţu.** secretarŭ.

Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru înaintarea scopurilorŭ societăţii. Ofertele marinimóse se vorŭ chita în deosebĭ.

DIVERSE,

Intunecime de lună. — Intre ḑilele de 28 şi 29 Ianuarie n. va fi întunecime de lună, care se va pute bine observa în părţile locuite de noi. Inceputulŭ la 28 Ianuariu 10 ore şi 46 minute sera, mijloculŭ la 12 ore 36 minute, finea în 29 Ianuariu 2 ore 26 minute p. m. In decursulŭ acestui anu va fi încă o intunecime completă de lună, dér în părţile nóstre nu se va vedé.

*) Espediţia francată se va face pe spesele societăţii. Eventuala tacsă de recomandare p. t. domnĭ abonenţĭ suntu rugaţĭ a o solvi deosebitŭ.

Editoru şi Redactoru responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

totŭ ceea ce trebue sĕ scie ca sĕ devină adevĕraţĭ ómenĭ de sciinţă. Principala datoriă a unui profesorŭ este, după a mea părere, de a insufla ascultătorilorŭ sĕi gustulu şi dorinţa de a studia mai departe, este de a-i îndrepta pe calea studielorŭ serióse, de a deştepta într'înşii idei pe care totŭ ei sĕ se deprindă a le desvolta după metodele sciinţifice ce li vorŭ fi indicate.

Celŭ ce, chiar şi la şcólă, nu-şĭ va căpăta altă sciinţă decâtŭ cea ce ese, în clasă, din gura profesorului, şi nimicŭ mai multŭ, nimicŭ prin cetirĭ şi prin meditaţiunĭ personale, acela va rĕmâné totdéuna mai pre josŭ decâtŭ profesorulŭ sĕu. Şi, cugetândŭ, mai alesŭ la mine, domnilorŭ, aşŭ dori din totŭ sufletulŭ ca dintre d-vóstrĕ, aceştia carĭ binevoiţĭ a mĕ asculta, sĕ iasă bărbaţĭ ce au sĕ ilustreze sciinţa românéscă cu descoperirĭ şi opere multŭ mai însemnate decâtŭ cele ce a putută face generaţiunea nóstră.

Intr'acéstă speranţă stă mai cu sémă mândria mea, când viu aci a vĕ spune puţinulŭ ce sciu, cu gândŭ că repede mĕ vorŭ întrece cei ce vorŭ fi dobînditŭ, din modestele mele cuvinte, dorinţa şi putinţa de a învĕţa mai multe şi de a le sci tóte mai bine decâtŭ mine.

Dér nu voescŭ, domnilorŭ, sĕ începŭ consideraţiunile generale ce dau materia, la acéstă a nóstră primă întrunire, fără de a intra în subiectulŭ nostru, celŭ puţinŭ printr'o repede schiţare a diferitelorŭ specii de cercetărĭ, asupra cărora ne vomŭ purta succesivŭ luarea aminte.

O ochire atentivă asupra persónei fisice şi morale a împĕratului, ni se impune mai nainte de tóte. In jurulŭ lui vomŭ găsi şi membrii puţinĭ numeroşĭ ai familiei imperiale. Monumentele plastice care representă atâtŭ pe ilustrulŭ domnitorŭ câtŭ şi pe ai sĕi, ne vorŭ da ocasiune de a supune analisei critice atâtŭ unele cestiunĭ de arte câtŭ şi felurile amĕnunte ale obiceiurilorŭ romane din acea epocă.

Apoi, urmândŭ aceeaşĭ metodă, adecă procedêndŭ dela obiectele reale vĕdute şi pipăite, ce au străbătutŭ secolii şi au ajunsŭ până la noi, şi reculegêndŭ dintr'ênsele noţiunĭ precise asupra faptelorŭ sĕvĕrşite şi asupra ideilorŭ domnitóre pe acele timpurĭ, vomŭ afla chiar într'ênsele prilejŭ şi înlesnire de a coordona principalele puncte de care avemŭ sĕ ne atingemŭ în decursulŭ studiilorŭ nóstre.

De sigurŭ, n'am sĕ vĕ povestescŭ aci istoria lui Traianŭ, pe care d-vóstrĕ o sciţĭ încă de pe băncile gimnasiului. Nu vĕ voiu înşira dér, purŭ şi simplu, datele principale ale vieţei lui; dér vĕ voiu arăta póte cum aceste date suntŭ mai adeseorĭ procurate, alteorĭ numai controlate şi rectificate prin monumente epigrafice şi numismatice.

Nu voiu intra nicĭ în amĕnuntele rĕsbóelorŭ ce împĕratulŭ purta, totdéuna cu mare pricepere, cu nepregetata tăriă şi cu deplinŭ succesŭ în Germania, în Dacia, în Spania şi în diferite părţĭ ale Asiei; dér vomŭ examina împreună, în ce modŭ şi cu câtă dibăciă artisticŭ, o mare parte din acele rĕsbóie, şi mai alesŭ cele care pe noi ne intereseză mai multŭ, ni-se destăinuescŭ prin sculpturĭ monumentale, prin inscripţiunĭ legendare, funerare seu comemorative, şi în fine prin figurile şi legendele de pe monete.

Vomŭ ave şi fericirea de a constata, cum, totŭ prin rĕmăşiţe ale anticei epigrafii romane, ni se confirmă şi se desvoltă fiinţa unorŭ instituţiunĭ de căpetenia, civile şi chiar religióse, cu care Traianŭ a fericitŭ pe supuşii sĕi.

Vomŭ studia caracterulŭ impunĕtorŭ ce unele arte de prima ordine, şi mai alesŭ architectura şi sculptura, au dobênditŭ pe timpulŭ acestui împĕratŭ şi vomŭ descrie principalele monumente, încă în fiinţă, mai cu totulŭ risipite, pe care elŭ le-a rĕspânditŭ cu o minunată profesiune nu numai în Roma, nu numai în Italia, dér şi în cele mai depărtate ţinuturĭ ale întinsei sale împĕrăţii: suntŭ cetăţĭ fundate pe malurile Rinului, şi în pădurile Germaniei, pe ţĕrmurile Dunării şi pe plaiurile Carpaţilorŭ; suntŭ căi neperitóre aşternute în tóte direcţiunile; suntŭ podurĭ de piatră aruncate pe riurile cele mai marĭ ale Europei, ale Asiei centrale şi ale nordului Africei; suntŭ porturĭ, apeducte, temple, bibliotecĭ, altare şi monumente triumfale, din care cele mai multe portă încă numele şi efigia nemuritorului împĕratŭ. In primii ḑece anĭ ai secolului alŭ II-lea după Christosŭ, Traianŭ a clăditŭ prin aşa multe locurĭ şi aşa însemnate edificii, încâtŭ glumeţa Roma, care, cu tótă a ei gravitate şi supunere, nu se sfia sĕ urzice pe ai ei stăpânĭ, chiar şi pentru faptele lorŭ de laudă, dăruise pe multŭ clăditoru-i împĕratŭ cu porecla de *herba parietaria*, iarba păreţilorŭ.

(Va urma.)

Nr. 564 ex 1887.

PUBLICAȚIUNE.

In urma procesului vincularŭ intentatŭ la acestŭ forŭ de Nastasia Crișianu ca A. contra barbatului sĕu Bruchentariu- Vasilica ca I., prin acésta este legitime citatŭ a se presenta în persónă înaintea acestui forŭ matrimonialŭ în terminŭ de unŭ anŭ și o ḑi, spre a lua parte la pertractările vinculari cu soția sa, căcĭ la din contră procesulŭ se va pertracta și decide și în absența dênsului.

Dela presidiulŭ tribunalului matrim. gr. cat. de 1-a instanță a tractului Dergei.

Dergea, la 28 Noemvre 1887.

Ioanŭ Hațieganŭ,
V.-protop. tract. și preside alu for. matr.

181a.3—1

Nr. 2149 ex 1887.
Inspect.

CONCURS.

Pentru ocuparea *postului de invĕțătorŭ* ordinarŭ sistemisatŭ la școla elementară cu limba de propunere română din comuna **Maierŭ** cu salarŭ anualŭ de 300 fl. și eventualŭ pentru locuință și grădină 100 fl.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-șĭ trimite la mine concursele lorŭ prin respectivulŭ inspectorŭ r. de școle până la **1 Februarie 1888.** Concursele sĕ fiă scrise de mâna propriă în limba magiară și română și provedute cu cartea de botezŭ și documentele referitóre la starea sănĕtății, la servițiulŭ de până acum și la cunoscința limbilorŭ.

Bistrița, 30 Decemvre 1887.

Iuliu Havas,
inspectorulu r. de școle alu comitatului Bistrița-Năseudu.

213,3—1